

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining
Iqlim o'zgarishi oqibatlarini kamaytirish va "yashil" iqtisodiyotga
o'tishni tezlashtirish masalalari bo'yicha komissiyasi

O'zbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ijtimoiy – iqtisodiy, siyosiy, ilmiy – ommabop jurnal

**“YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH VA EKOLOGIK
BARQAROR RIVOJLANISH BOSQICHLARIDA
ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI
SHAKLLANTIRISHNING MUAMMO VA YECHIMLARI”
Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi**

2025-YIL 3-DEKABR

**Republican Scientific–Practical Conference
“CHALLENGES IN DEVELOPING ADVANCED
ENGINEERING SCHOOLS FOR GREEN ECONOMY
AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY”**

3 DECEMBER 2025

**Республиканская научно-практическая конференция
«ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПЕРЕДОВЫХ
ИНЖЕНЕРНЫХ ШКОЛ В РАЗВИТИИ ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ»**

3 ДЕКАБРЯ 2025 ГОДА

10-MAXSUS SON

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 296 sahifa.
2025-yil, dekabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

OLIY TA'LIMDA EKO-TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ORQALI OROLBO'YI HUDUDINING EKOLOGIK BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASH.....	8
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich	
“YASHIL ENERGETIKA” – O'ZBEKISTONNING YASHIL VA SOG'LOM KELAJAGI IQTISODIYOTIMIZNING YANGI DRAYVERI.....	11
Abdushukur Hamzayev	
BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA EKOLOGIK MADANIYATNING AHAMIYATI.....	14
Xodjayeva Mohira Mirzaxmadovna	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISH: IQTISODIY, EKOLOGIK VA IJTIMOY TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI.....	17
Xofizov Baxriddin Turdievich, Raximov Oybek Raimovich	
QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	21
Muxiddin Kalonov	
YASHIL IQTISODIY TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA SOLIQ MEXANIZMLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	25
Xudoyqulov Sadriddin Karimovich	
“YASHIL IQTISODIYOT”GA O'TISH ASOSIDA “YASHIL O'SISHNI” TA'MINLASH: MUOMMO VA YECHIMLAR	28
Makhmudov Nosir Makhmudovich	
YASHIL OBLIGATSIYALAR: IQTISODIY FAOLLIK VA HISOB YURITISHNING DOLZARB MASALALARI	32
Norboy G'anievich Karimov	
O'ZBEKISTONDA “YASHIL IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQAROR RIVOJLANISHDA ILG'OR MUHANDIS MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHDA EKOLOGIK TA'LIM MUAMMOLARI VA YECHIMLARI”.....	35
Nazarov Xolmurod	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA TEXNOPARKLARNING AHAMIYATINI AKADEMIK TA'LIM JIHATIDAN TAKOMILLASHTIRISH	42
Sanjarbek Mirzaliyev Maxamatjon o'g'li	
KO'P YILLIK DARAXTLARNI XATLOVDAN O'TKAZISH, RAQAMLASHTIRISH VA ILMIY BAHOLASH TIZIMI: EKOLOGIK MONITORING VA SHAHARNING YASHIL INFRASTRUKTURASINI BOSHQARISH UCHUN ILG'OR MODEL.....	44
Pirmuhamedov Ulug'bek Botirovich	
MUMKIN BO'LGAN MUQOBIL SUV MANBASI SIFATIDA YOMG'IR SUVLARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	47
Khursanov Kamol Erkinovich	
HUDUDLARNING XUSUSIYATLARI ASOSIDA IJTIMOY HIMOYA XARAJATLARINI DIFFERENSIAL MOLİYALASHTIRISH MODELINI TAKOMILLASHTIRISH	50
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
INDUSTRIYAL SANOAT EHTIYOJLARIGA MOS, INNOVATSIYALAR YARATISHGA QODIR MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA “YASHIL” IQTISODIYOT INTEGRATSIYASINING STRATEGIK AHAMIYATI.....	53
Sherzod Qurbonov	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
ENERGIYA TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISHDA YASHIL BUXGALTERIYANING ROLI	59
Tashmanov G'olib Davronovich	
YASHIL BUXGALTERIYA VA YASHIL MOLİYANI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK DOLZARBLIGI	63
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	

EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING IJTIMOY-IQTISODIY TAHLILI.....	66
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA ISHLAB CHIQRISHNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	69
Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
АРХИТЕКТУРНЫЕ ПРИНЦИПЫ СОЗДАНИЯ БЕЗОПАСНЫХ И ДОСТУПНЫХ ВЕЛОДОРОЖЕК В УСЛОВИЯХ ПЛОТНОЙ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	72
Абдуллаева Ситорабону Хасанжон кизи	
YASHIL MOLYAVIY INNOVATSIYALAR VA ULARNING EKOLOGIK INFRATUZILMA MODERNIZATSIYASIDAGI ROLI.....	74
Tursunkulova Gulchiroy Burxonovna	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ИНКЛЮЗИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ДО 2030 ГОДА.....	77
Алимова Азиза Шерзатовна	
SANOATDA YASHIL ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MARKETING YONDASHUVLAR.....	83
Abdullaev Elyorbek Odiljon o'gli	
MODA SANOATIDA YASHIL MARKETING VA ISTE'MOLCHILARNING EKOLOGIK ONGINI RIVOJLANTIRISH.....	87
Ahmadjonova Rayhona Jasurbek qizi	
YASHIL ERP TIZIMLARINING KORXONALARDA BARQAROR RIVOJLANISH VA MARKETING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	91
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI INNOVATSION MENEJMENT ASOSIDA YASHIL MARKETINGDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI QO'LLASH.....	95
Boltayeva Sitara Mirdjonovna	
HUDUDLARARO IJTIMOY TENGLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL MARKETING INSTRUMENTLARINING AHAMIYATI.....	99
Ibrohimov Baxtrom Bog'dirovich	
OLIY TA'LIMDA YASHIL INNOVATSIYALARNI TARG'IB QILISH ORQALI XORIJIY TALABALAR OQIMINI OSHIRISH.....	103
Isamuqometov Shukurullo Asotullayovich	
YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA AGROMARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH VA MEVA SABZAVOT BOZORIDAGI NARX BARQARORLIGI MODELI.....	107
Isroilov Abdurashid Abduraxmanovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	112
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI BILIMLARNI BAHOLASH TIZIMLARI VA ULARNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA MOSLASHGAN ILG'OR YONDASHUVLARI.....	115
Radjabov Bunyod Abduxalilovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	119
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA SUN'IY TOLALARDAN FOYDALANISHDA BARQAROR TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	122
Raximov Furqat Jalolovich	
TIJORAT BANKLARIDA OMONAT HAJMINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING ROLI.....	126
Raximov Shoxrux Furqatovich	
PAXTA TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARINI JORIY ETISH VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	130
Tadjiev Sa'dulla Muhitdinovich	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORLARIDA YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA MARKETING STRATEGIYASINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	134
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	

ФИНАНСОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ И МЕЖДУНАРОДНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ В КОНТЕКСТЕ ЗЕЛЁНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	138
Арзумян Стелла Юрьевна	
XODIMLAR FAOLIYATINI BAHOLASHDA KPI ASOSIDAGI RAQAMLI PLATFORMANI JORIY ETISHNING IQTISODIY, TASHKILIY VA TEXNOLOGIK SAMARADORLIGI.....	144
Shuhratov Ma'murjon Shuhrat o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KPI KO'RSATKICHLARINI PROGNOZLASH VA BOSHQARUV QARORLARINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING RAQAMLI MODELI.....	147
Shuhratov Ma'murjon Shuhrat o'g'li	
O'ZBEKISTON MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM SHARTLARI.....	150
Murodbek Boltaboyev	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TURIZM TARMOQLARINI SINERGETIK RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	154
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
TOVARLARNI ILGARI SURISHDA EKO MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	157
Sobiroz Azizbek Avazbekovich, Erkinova Adolat Karim qizi	
HAVO IFLOSLANISHINI MONITORING QILISHDA RAQAMLI VA YASHIL IQTISODIYOT O'RNI: SAMARADORLIK VA SIYOSIY QARORLAR.....	160
Saloxidinov Jahongir Alisher o'g'li	
CHILONJIDA (ZIZIPHUS JUJUBA) O'SIMLIGINING SHAMOLGA TA'SIRI: MORFO-FIZIOLOGIK MEXANIZMLAR VA AGROEKOLOGIK ASOSLARI	163
Yakubjonova Nodiraxon Avazxon qizi	
TOSHKENT SHAXRINI YASHIL MAKON (ZONA) QILISH LOYIHASI ISHLAB CHIQISH	166
Kushboqov Bobur	
YASHIL ENERGETIKA ASOSIDA INTELLEKTUAL TEMIR YO'L TARMOQLARIDA ELEKTR ENERGIYANI BOSHQARISH TIZIMLARI: EKOLOGIK BARQARORLIK VA OPTIMAL INTEGRATSIYA YECHIMLARI.....	169
Olimjon Toirov, Shohruh Azimov	
IQLIM O'ZGARISHLARI VA GLOBALLASHUV SHAROITIDA EKOLOGIK-HUQUQIY TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH.....	175
Jumanazar Xolmuminov	
STATISTICAL ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING CREDIT INTEREST RATES IN COMMERCIAL BANKS.....	175
Abdullayev Shakhobiddin Shamsiddinovich	
MAMLAKATIMIZDA JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG'I VA UNI PROGNOZ QILISH USULLARI	178
Sobirova Nigora Baxtiyor qizi	
OROLBO'YI HUDUDIDA YOSHLAR TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHDA EKOLOGIK TA'LIMNING ROLI VA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	182
Isoqulova Munisa Muhammad qizi	
EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL INNOVATSIYALAR HAMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARGA ASOSLANGAN ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR	186
Raimov Suhrob Jahongir o'g'li	
TIJORAT BANKLARNING QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MEXANIZMLARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLAR	189
Abduganiyeva Gulzada Tolkinovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ORQALI OZIYQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH	192
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich	
AKSIZ SOLIG'IGI STAVKALARINI INDEKSATSIYA QILISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	196
Abdulxayeva Shaxnoza Muxammadiyevna	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING RIVOJLANISHI	199
Mamadiyev Elyor Akmalovich	
АРХИТЕКТУРНО-ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКИХ УЛИЦ.....	202
Хаитов С.И.	
DORIVOR O'SIMLIKLAR XOM ASHYOSINING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA AHAMIYATI	205
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA TENGSIZLIKNING KUCHAYISHI: SABABLAR VA OQIBATLAR.....	208
Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna	

FARG'ONA VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY VA MEHNAT BOZORINING RIVOJLANISH JARAYONLARINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLIL QILISH VA BAHOLASH.....	212
Mirzayeva Odina Imomnazar qizi	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	216
Xayitaliyev Nazirjon Yunusaliyevich	
CHAKANA SAVDO KORXONASIDA BREND STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISHNING INNOVATSION YONDASHUHLARI VA ULARNING RAQOBATBARDOSHLIKKA TA'SIRI.....	221
Ro'zimatov Shohboz Hamdambek o'g'li	
TRANSPORT VA LOGISTIKA KORXONALARIDA KORPORATIV BOSHQARUV VA MARKETING SIYOSATI	227
Qutbitdinova Moxigul Inoyatovna, Tojiyeva Maxliyoxon Jaxondir qizi	
YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISHDA MAVJUD MUAMMOLAR TAHLILI	230
Mahmadazizov Eldorjon Marifjon o'g'li	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARDA SIFAT MENEJMENTI TIZIMINI SHAKLLANTIRISH	233
Achilov Ilmurad Neymatovich	
SANOAT KORXONALARIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI MOLIYAVIY TA'MINLASH VA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH MASALALARI	237
Samariddin Jumayev	
BOZOR MEKANIZMLARIDA RAQOBAT SIYOSATINING ROLI	240
Avazov Qodirjon Ilhomjon o'g'li, Tursunov Husniddin Tolliboyevich	
GEOLOGIYA-QIDIRUV ISHLARIDA XARAJATLAR HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	244
Izbasarov Baxodir Ergashevich	
RAQAMLI TIBBIY MA'LUMOTLAR AYLANISHI XAVFSIZLIGINING IQTISODIY MEKANIZMLARI	247
Omonov Olim Murodullayevich	
МЕХАНИЗМЫ РЕАЛИЗАЦИИ МЕЧТЫ ЧЕРЕЗ НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ: ОТ ИНТУИТИВНОГО ОБРАЗА К СТРАТЕГИЧЕСКОМУ ДЕЙСТВИЮ	249
Никишина Изабелла Алиевна	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	256
Ziyadullayev Abdulla Xaliyarovich	
ФИКТИВНАЯ НЕПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТЬ ВО ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АГРАРНОГО СЕКТОРА: ОСНОВНЫЕ ФОРМЫ И ПУТИ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ	258
Юнусов Дехруз Хайдарович, Маматов Одилжон Абдугапарович	
DAVLAT MOLIYASI TIZIMIDA BUDJET XARAJATLARINING MONITORING VA NAZORAT MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI MOLIYAVIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	262
Ramozonov Nodir Mardonovich	
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNING ROLI.....	268
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
KATTA MA'LUMOTLAR (BIG DATA): AXBOROT TIZIMLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VOSITASI	274
Abdullayev Jahongir Shuxrat o'g'li	
LEADERSHIP AND CULTURAL COMPETENCIES IN IMPLEMENTING INSTITUTIONAL CHANGES IN VOCATIONAL EDUCATION.....	277
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
SURXONDARYO VILOYATIDA QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQUARISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	283
Xurramov Shaxzod Shermuxamad o'g'li	
QISHLOQ HUDUDLARIDA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT BOZORLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Nematov Qosimxon Najmiddin o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA G'ALLA HOSILDORLIGIGA AGROTEKNIK VA IQLIM OMILLARINING TA'SIR OMILLARI.....	289
Eshqobilov Erali Elmurod o'g'li	
MOLIYAVIY INQIROZLAR VA ULARNING MAKROIQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	292
Suvonov Tolmasjon Faxritdinovich	

O'ZBEKISTONDA ESG MOLIYALASHTIRISH BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	295
Ajibayeva Raiya Maxsutovna	
TALABA-YOSHLARDA EKOLOGIK-HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	298
Habibjonov Izzatbek Dilshodjon o'g'li	

TALABA-YOSHLARDA EKOLOGIK-HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Habibjonov Izzatbek Dilshodjon o'g'li

Alfraganus University

Ijtimoiy fanlar fakulteti

Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi 3-bosqich talabasi

E-mail: izzatbekhabibjonov4@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1667-8676>

Annotatsiya. Mazkur maqolada talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishning nazariy asoslari, normativ-huquqiy bazasi hamda institutsional mexanizmlari tahlil qilingan. O'zbekiston Respublikasida ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda parlament, davlat organlari, oliy ta'lim muassasalari hamda fuqarolik jamiyati institutlari hamkorligining o'rni yoritilgan. Tadqiqot davomida ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tizimli tahlil qilinib, ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan. Muallif tomonidan talaba-yoshlarning ekologik-huquqiy madaniyatini rivojlantirishning institutsional modeli taklif etilgan.

Kalit so'zlar: ekologik-huquqiy madaniyat, ekologik ta'lim, ekologik ong, parlament, yoshlar, barqaror rivojlanish, oliy ta'lim, institutsional mexanizm.

Abstract. This article analyzes the theoretical foundations, regulatory framework, and institutional mechanisms for developing environmental legal culture among university students and young people. It highlights the role of cooperation among parliament, government bodies, higher education institutions, and civil society organizations in ensuring environmental security and achieving sustainable development goals in the Republic of Uzbekistan. The study systematically examines the factors influencing the development of environmental legal culture and provides scientific and practical recommendations for improving the relevant mechanisms. The author proposes an institutional model for developing environmental legal culture among university students and young people.

Keywords: environmental legal culture, environmental education, environmental awareness, parliament, youth, sustainable development, higher education, institutional mechanism.

Аннотация. В статье проанализированы теоретические основы, нормативно-правовая база и институциональные механизмы развития эколого-правовой культуры студенческой молодёжи. Освещена роль взаимодействия парламента, государственных органов, высших образовательных учреждений и институтов гражданского общества в обеспечении экологической безопасности и достижении целей устойчивого развития в Республике Узбекистан. В ходе исследования системно проанализированы факторы, влияющие на развитие эколого-правовой культуры, и разработаны научно-практические предложения по совершенствованию соответствующих механизмов. Автором предложена институциональная модель развития эколого-правовой культуры студенческой молодёжи.

Ключевые слова: эколого-правовая культура, экологическое образование, экологическое сознание, парламент, молодёжь, устойчивое развитие, высшее образование, институциональный механизм.

KIRISH

XXI asrda ekologik muammolar, jumladan, iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayishi va atrof-muhitning ifloslanishi global taraqqiyotga jiddiy tahdid solmoqda. Shu bois ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanishga erishishda ekologik-huquqiy madaniyatni yuksaltirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida ekologik qonunchilikni takomillashtirish, yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish hamda ekologik ta'limni rivojlantirish bo'yicha tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur islohotlarning samaradorligi fuqarolarning, ayniqsa, talaba-yoshlarning ekologik-huquqiy ongi va madaniyatiga bevosita bog'liq.

Talaba-yoshlar kelajakdagi mutaxassislar sifatida ekologik mas'uliyatni chuqur anglashlari, ekologik qonunchilikka hurmat bilan yondashishlari va barqaror rivojlanish tamoyillariga amal qilishlari zarur. Shu sababli

ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishda parlament, davlat organlari, oliy ta'lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlarining o'zaro hamkorligiga asoslangan institutsional mexanizmlarni takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

Mazkur tadqiqotning maqsadi talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishning institutsional mexanizmlarini tahlil qilish hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ekologik-huquqiy madaniyat ekologiya, huquq, pedagogika va davlat boshqaruvi fanlari kesishgan nuqtada shakllanayotgan muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Barqaror rivojlanish va ekologik xavfsizlikni ta'minlashda ekologik-huquqiy madaniyatning o'rni xalqaro hamjamiyat tomonidan alohida e'tirof etilgan.

UNESCOning "Education for Sustainable Development" konsepsiyasida ta'lim shaxsning ekologik bilimlari bilan bir qatorda ekologik qadriyatlari, mas'uliyati va amaliy xulq-atvorini rivojlantirishga xizmat qilishi ta'kidlangan [4; 10]. Shuningdek, BMTning 2030-yilgacha bo'lgan Barqaror rivojlanish kun tartibida sifatli ta'lim, iqlim o'zgarishiga qarshi kurash va ekotizimlarni muhofaza qilish o'zaro bog'liq ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan [1].

Huquqiy madaniyat nazariyasiga oid tadqiqotlarda S. S. Alekseev huquqiy bilimlar, huquqiy qadriyatlar va huquqqa muvofiq xulq-atvorning o'zaro bog'liqligini yoritgan [6]. Thomas Dietz va Paul C. Stern esa ekologik baholash hamda qarorlar qabul qilish jarayonida jamoatchilik ishtiroki va fuqarolik institutlari hamkorligining ahamiyatini asoslagan [7].

Xalqaro hujjatlarda ekologik ta'limning uzluksizligini ta'minlash, ekologik savodxonlikni oshirish va ekologik mas'uliyatni mustahkamlash zarurligi qayd etilgan [4; 10]. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, ekologik qonunchiligi va strategik dasturlarida esa atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash hamda davlat organlarining ushbu yo'nalishdagi faoliyatini takomillashtirishning huquqiy asoslari belgilangan [2; 3].

Tahlillar mavjud ilmiy manbalarda ekologik-huquqiy madaniyatning nazariy va institutsional jihatlarini yoritilganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish mexanizmlarini parlament, oliy ta'lim muassasalari va fuqarolik jamiyati hamkorligi asosida kompleks o'rganishga doir tadqiqotlarni yanada kengaytirish zarur.

TAHLIL VA NATIJALAR

Talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishning nazariy asoslari

Ekologik-huquqiy madaniyat shaxsning ekologik qadriyatlari, ekologik bilimlari, amaldagi ekologik qonunchilikni bilishi hamda atrof-muhitni muhofaza qilishga qaratilgan huquqiy xulq-atvorining uyg'unlashgan tizimini anglatadi. Ushbu tushuncha umumiy huquqiy madaniyatning tarkibiy qismi bo'lib, fuqarolarning ekologik huquq va majburiyatlarini anglash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik xavfsizlikni ta'minlashdagi faol ishtirokini nazarda tutadi.

Talaba-yoshlarning ekologik-huquqiy madaniyati esa ekologik bilimlarni egallash bilan cheklanmay, ularni kundalik hayotda qo'llash, ekologik qonunchilikka rioya qilish, jamoatchilik nazoratida ishtirok etish va ekologik tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi.

Bugungi globallashtirish sharoitida ekologik muammolar milliy chegaralar bilan cheklanib qolmayotgani sababli ekologik-huquqiy madaniyat xalqaro ekologik hamkorlikning ham muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalarida ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish nafaqat ta'lim sifati, balki mamlakatning ekologik xavfsizligi va barqaror rivojlanish strategiyasining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Tadqiqot doirasida ekologik-huquqiy madaniyatning tarkibi shartli ravishda quyidagi to'rtta asosiy komponentga ajratildi.

1-jadval

Talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatning tarkibiy komponentlari¹

Komponent	Mazmuni	Natijasi
Kognitiv komponent	Ekologik qonunchilik va ekologik muammolar bo'yicha bilimlar	Huquqiy savodxonlik shakllanadi
Aksiologik komponent	Ekologik qadriyatlar va mas'uliyat	Tabiatga ehtiyotkor munosabat rivojlanadi
Faoliyat komponenti	Ekologik loyihalar, volontyorlik, ekologik aksiyalarda ishtirok	Amaliy ekologik kompetensiya rivojlanadi

1 Manba: muallif ishlanmasi.

Komponent	Mazmuni	Natijasi
Huquqiy komponent	Ekologik huquq va majburiyatlarni anglash	Qonunlarga rioya qilish va huquqiy mas'uliyat kuchayadi

Muallif tomonidan taklif etilgan ushbu tasnif ekologik-huquqiy madaniyatni baholash va uni rivojlantirish mezonlarini tizimlashtirishga xizmat qiladi.

Oliy ta'lim muassasalarida ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish holatining tahlili

So'nggi yillarda O'zbekistonda ekologik ta'limni rivojlantirish va oliy ta'lim tizimiga ekologiya, barqaror rivojlanish hamda yashil iqtisodiyot yo'nalishlarini keng joriy etish bo'yicha muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, tahlil natijalari ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish tizimida takomillashtirilishi lozim bo'lgan ayrim jihatlar mavjudligini ko'rsatadi.

Jumladan, ekologik-huquqiy ta'limning fanlararo integratsiyasini yanada rivojlantirish hamda ekologik qonunchilikni amaliyot bilan bog'lash mexanizmlarini takomillashtirish zarurati mavjud.

Shuningdek, oliy ta'lim muassasalari, parlament va fuqarolik jamiyati institutlari o'rtasidagi hamkorlikni tizimli asosda rivojlantirish hamda talabalarining ekologik-huquqiy madaniyatini baholash mezonlari va monitoring mexanizmlarini takomillashtirish maqsadga muvofiq.

Mazkur jihatlar ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishning institutsional mexanizmlarini yanada takomillashtirish muhimligini ko'rsatadi.

Parlamentning ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishdagi institutsional o'rni

Parlament ekologik siyosatning huquqiy asoslarini shakllantirish, ekologik qonunlarni qabul qilish, ularning ijrosi ustidan parlament nazoratini amalga oshirish, ekologik siyosat samaradorligini baholash hamda jamoatchilik manfaatlarini ifodalashda muhim institutlardan biri hisoblanadi.

Parlamentning ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishdagi roli quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

- ekologik qonunchilikni zamonaviy xalqaro standartlar asosida takomillashtirish;
- ekologik ta'lim va ekologik tarbiyaga oid davlat dasturlarini qo'llab-quvvatlash;
- yoshlarni ekologik qonunchilik muhokamalariga jalb etish;
- parlamenteshituvlari va ochiq muloqotlar orqali ekologik muammolar yuzasidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirish;
- xalqaro parlamentlararo ekologik hamkorlikni rivojlantirish.

Ayniqsa, yoshlarning parlament faoliyati bilan yaqindan tanishishi, qonun ijodkorligi jarayonida ishtirok etishi va ekologik tashabbuslarni ilgari surishi ularning huquqiy madaniyatini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi.

2-jadval

Talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishning institutsional modeli²

Institutsional subyekt	Asosiy vazifalari	Hamkorlik yo'nalishi	Kutilayotgan natija
O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi	Ekologik qonunchilikni takomillashtirish, parlament nazoratini amalga oshirish, ekologik siyosatni qo'llab-quvvatlash	Vazirliklar, OTMlar, fuqarolik jamiyati institutlari	Huquqiy asoslarning mustahkamlanishi va ekologik siyosat samaradorligining oshishi
Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi	Ekologik siyosatni amalga oshirish, ekologik dasturlarni ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	OTMlar, mahalliy hokimliklar, NNTlar	Ekologik ta'lim va amaliy tashabbuslarning rivojlanishi
Oliy ta'lim muassasalari	Ekologik ta'limni tashkil etish, ilmiy tadqiqotlar olib borish, ekologik kompetensiyalarni shakllantirish	Parlament, vazirliklar, NNTlar, mahalliy hamjamiyat	Talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy bilim, ko'nikma va kompetensiyalarning rivojlanishi
Fuqarolik jamiyati institutlari va ekologik NNTlar	Ekologik loyihalar, targ'ibot ishlari, jamoatchilik nazoratini amalga oshirish	OTMlar, davlat organlari, mahallalar	Talabalarining ijtimoiy faolligi va ekologik mas'uliyatining oshishi
Mahalla va mahalliy hokimliklar	Hududiy ekologik tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash, aholining ekologik madaniyatini oshirish	OTMlar, NNTlar, davlat organlari	Ekologik tashabbuslarning mahalliy darajada samarali amalga oshirilishi
Talaba-yoshlar	Ekologik qonunchilikka rioya qilish, ekologik loyihalarda ishtirok etish, ekologik volontyorlik faoliyatini rivojlantirish	Barcha institutlar bilan hamkorlik	Rivojlangan ekologik-huquqiy madaniyat, ekologik mas'uliyat va fuqarolik pozitsiyasining shakllanishi

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish yagona tashkilot

2 Manba: muallif ishlanmasi.

faoliyati bilan cheklanmaydi. Mazkur jarayon O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, Ekologiya vazirligi, oliy ta'lim muassasalari, fuqarolik jamiyati institutlari, mahalliy hokimliklar va talaba-yoshlarning o'zaro hamkorligiga asoslangan yaxlit institutsional tizimni talab etadi. Har bir subyektning vakolat va vazifalarini aniq belgilash ekologik ta'limning uzluksizligini ta'minlashga ko'maklashadi hamda talabalarda ekologik-huquqiy ong, ekologik mas'uliyat va amaliy ekologik faoliyat ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish ekologik islohotlar va barqaror rivojlanish maqsadlari bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatdi. Mazkur jarayonda parlament, davlat organlari, oliy ta'lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlarining o'zaro hamkorligini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega.

Tahlillar asosida quyidagi ustuvor yo'nalishlar taklif etiladi:

- oliy ta'lim tizimida ekologik-huquqiy ta'limni fanlararo integratsiya qilish;
- parlament va oliy ta'lim muassasalari hamkorligini rivojlantirish hamda yoshlarni ekologik qonunchilik muhokamalariga jalb etish;
- ekologik volontyorlik va jamoatchilik nazoratini qo'llab-quvvatlash;
- ekologik-huquqiy ta'limda raqamli platformalar va innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish;
- ekologik-huquqiy madaniyatni baholashning zamonaviy mezon va indikatorlarini ishlab chiqish.

Mazkur yo'nalishlarni amaliyotga tatbiq etish talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni yuksaltirish, ekologik qonunchilikka hurmatni mustahkamlash hamda ekologik barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, talaba-yoshlarda ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirish ekologik barqarorlikni ta'minlash va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishning muhim omillaridan biridir. Mazkur jarayon faqat ta'lim tizimi bilan cheklanmay, parlament, davlat organlari, oliy ta'lim muassasalari hamda fuqarolik jamiyati institutlarining o'zaro hamkorligiga asoslangan institutsional yondashuvni talab etadi.

Tadqiqot davomida taklif etilgan institutsional model ekologik-huquqiy madaniyatni rivojlantirishda manfaatdor subyektlarning hamkorligini kuchaytirishga xizmat qilishi asoslandi. Shuningdek, xorijiy tajriba tahlili ekologik ta'limni takomillashtirishda fanlararo yondashuv, raqamli ta'lim texnologiyalari va ekologik volontyorlikni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari asosida oliy ta'lim tizimida ekologik-huquqiy ta'limni takomillashtirish, ekologik kompetensiyalarni rivojlantirish, parlament va oliy ta'lim muassasalari hamkorligini kuchaytirish hamda ekologik-huquqiy madaniyatni baholashning zamonaviy mexanizmlarini joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Mazkur takliflarni amalga oshirish talaba-yoshlarning ekologik mas'uliyati va huquqiy madaniyatini yuksaltirishga ko'maklashishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. United Nations. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, A/RES/70/1. — New York: United Nations, 2015. — 35 p.
2. O'zbekiston Respublikasining "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni: 1992-yil 9-dekabrda 754-XII-son [Elektron resurs]. — URL: <https://lex.uz/docs/-107115> (murojaat sanasi: 31.07.2026).
3. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi: 2023-yil 30-aprelda o'tkazilgan referendumda umumxalq ovoz berishi orqali qabul qilingan [Elektron resurs]. — URL: https://constitution.uz/uz/site/download?file=constitution_uz.pdf (murojaat sanasi: 31.07.2026).
4. UNESCO. Education for Sustainable Development: A Roadmap. — Paris: UNESCO, 2020. — 66 p. — ISBN 978-92-3-100394-3. — DOI: 10.54675/YFRE1448.
5. United Nations Environment Programme. Environmental Rule of Law: First Global Report. — Nairobi: United Nations Environment Programme, 2019. — 236 p. — ISBN 978-92-807-3742-4.
6. Алексеев С. С. Теория права. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: БЕК, 1995. — 320 с. — ISBN 5-85639-093-8.
7. National Research Council. Public Participation in Environmental Assessment and Decision Making / ed. by T. Dietz, P. C. Stern. — Washington, DC: The National Academies Press, 2008. — 322 p. — DOI: 10.17226/12434.
8. Dietz T., Ostrom E., Stern P. C. The Struggle to Govern the Commons // Science. — 2003. — Vol. 302, № 5652. — P. 1907–1912. — DOI: 10.1126/science.1091015.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "«O'zbekiston — 2030» strategiyasini «Atrof-muhitni asrash va "yashil iqtisodiyot" yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida"gi Farmoni: 2025-yil 30-yanvardagi PF-16-son [Elektron resurs]. — URL: <https://lex.uz/docs/-7369703> (murojaat sanasi: 31.07.2026).
10. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. — Paris: UNESCO, 2017. — 62 p. — ISBN 978-92-3-100209-0. — DOI: 10.54675/CGBA9153.
11. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va iqlim o'zgarishi milliy qo'mitasi. Ekologiya sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar [Elektron resurs]. — URL: https://gov.uz/oz/eco/pages/legislative_acts_impact_assessment_system (murojaat sanasi: 31.07.2026).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

ISBN 978-9910-8407-4-6

9 789910 840746